

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Törvényszéke
21/22. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2022. február 2.

A T-616/18. sz. ügyben hozott ítélet
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo kontra Bizottság
(A Gazprom kötelezettségvállalásai)

A Törvényszék elutasítja a Bizottság azon határozata elleni keresetet, amely kötelezővé tette a Gazprom által annak érdekében felajánlott kötelezettségvállalásokat, hogy orvosolja a Bizottság által a közép- és kelet-európai országok nagykereskedelmi gázellátásának upstream nemzeti piacain megfogalmazott versenyjogi aggályokat

Az e kötelezettségvállalásokat jóváhagyó határozat nem szenved a felperes által hivatkozott eljárási vagy érdemi hibákban

Az Európai Bizottság 2011 és 2015 között több intézkedést is tett annak érdekében, hogy megvizsgálja a közép- és kelet-európai gázpiacok működését. Ennek keretében vizsgálatot indított a Gazprom PJSC és a Gazprom export LLC (a továbbiakban együtt: Gazprom) ellen azzal kapcsolatban, hogy miként alakul a gázellátás nyolc tagállamban, vagyis Bulgáriában, a Cseh Köztársaságban, Észtországban, Lettországban, Litvániában, Magyarországon, Lengyelországban és Szlovákiában (a továbbiakban: érintett országok).

A Bizottság 2015. április 22 én kifogásközlést¹ küldött a Gazpromnak, amelyben azt kifogásolta vele szemben, hogy az érintett országok nagykereskedelmi gázellátásának upstream nemzeti piacain visszaélt az erőfölényével annak érdekében, hogy ott megakadályozza a gáz szabad áramlását, megsértve az ilyen visszaélések tilalmáról szóló EUMSZ 102. cikket.

A kifogásközlésben a Bizottság közelebbről úgy ítélte meg, hogy a Gazprom stratégiája három, potenciálisan versenyellenes magatartáscsoportot fed le:

- először is, a Gazprom területi korlátozásokat vezetett be az érintett országokban a nagykereskedőkkel, valamint egyes ipari ügyfelekkel kötött gázellátási szerződéseinek keretében (a továbbiakban: területi korlátozásokra vonatkozó kifogások);
- másodszor, e területi korlátozások lehetővé tették a Gazprom számára, hogy az érintett országok közül ötben, nevezetesen Bulgáriában, Észtországban, Lettországban, Litvániában és Lengyelországban tisztességtelen árpolitikát folytasson azáltal, hogy túlzott árakat számított fel (a továbbiakban: az árképzési gyakorlatra vonatkozó kifogások);
- harmadszor, Bulgária és Lengyelország esetében a Gazprom az általa teljesített gázszállításokat annak rendelte alá, hogy a nagykereskedők részéről a gázszállítási infrastruktúrára vonatkozó bizonyos biztosítékokat kapjon. E biztosítékok kiterjedtek többek között arra, hogy a felperesnek, vagyis a Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. lengyel nagykereskedőnek el kellett fogadnia a Lengyelországon áthaladó fő gázvezetékek egyike, vagyis a Yamal gázvezeték lengyelországi szakaszát érintő beruházások bonyolítása felett a Gazprom által gyakorolt ellenőrzés megerősítését (a továbbiakban: Yamal kifogások).

E versenyproblémák megoldása érdekében a Gazprom hivatalos kötelezettségvállalási tervezetet, miután pedig megkapta az érdekelt felek észrevételeit, egy módosított kötelezettségvállalási tervezetet terjesztett a Bizottság elé (a továbbiakban: végleges kötelezettségvállalások).

¹ A Bizottság által az [EUMSZ 101.] és [EUMSZ 102. cikk] alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 123., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 81. o.) 10. cikke alapján.

Ezen eljárással párhuzamosan a felperes 2017. március 9-én panaszt nyújtott be, amelyben a Gazprom olyan visszaélésszerű magatartásait kifogásolta, amelyek nagyrészt átfedésben voltak a Bizottság által a kifogásközlésben megfogalmazott aggályokkal. Ezt a panaszt azonban a Bizottság elutasította.²

A Bizottság a 2018. május 24-i határozatával (a továbbiakban: megtámadott határozat)³ jóváhagyta és kötelezővé tette a Gazprom által benyújtott végleges kötelezettségvállalásokat, és az 1/2003 rendelet⁴ 9. cikkével összhangban lezárta a közigazgatási eljárást.

A felperes e határozat megsemmisítése iránti keresetet nyújtott be a Törvényszékhez, mivel úgy ítélte meg, hogy a Bizottság több szempontból is megsértette különösen az 1/2003 rendelet 9. cikkét és az arányosság elvét, amennyiben a kötelezettségvállalások hiányosak és elégtelenek, továbbá hogy a Bizottság megsértette az EUM-Szerződés több rendelkezését, különösen azáltal, hogy a határozat ellentétes az EUMSZ 194. cikkel és az Unió energiapolitikájának célkitűzéseivel.⁵

E keresetet a Törvényszék kibővített nyolcadik tanácsa elutasítja.

A Törvényszék álláspontja

A Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a megtámadott határozat vonatkozásában a felperes által a hat jogalapja keretében felhozott eljárási vagy érdemi hibák egyike sem áll fenn.

Közelebbről, először is, a Törvényszék elutasítja azt a jogalapot, amely azt kifogásolja, hogy a Bizottság elfogadta a végleges kötelezettségvállalásokat, holott azok nem adnak választ a Yamal kifogásokra.

Ezzel kapcsolatban az igazságszolgáltatási fórum kiemeli, hogy az 1/2003 rendelet 9. cikkében szabályozott kötelezettségvállalási eljárás keretében az arányosság elvének tiszteletben tartására vonatkozó követelmények nem foglalhatják magukban, hogy az érintett vállalkozások által felajánlott kötelezettségvállalásokban szükségképpen választ adjanak az összes olyan versenyjogi aggályra, amelyek egy előzetes értékelésben szerepelnek, ideértve azt az esetet is, ha ez az értékelés – mint a jelen ügyben is – kifogásközlés formáját ölti. Ugyanakkor a Bizottságnak meg kellett indokolnia, hogy a jelen ügyben miért nem voltak olyan kötelezettségvállalások, amelyek válaszoltak volna a Yamal kifogásokra.

Így az e tekintetben őt terhelő kötelezettségnek megfelelően a Bizottság előadta azokat az okokat, amelyek alapján nem írt elő ilyen kötelezettségvállalásokat. E tekintetben a Bizottság hivatkozott többek között az Urząd Regulacji Energetyki (lengyel energiaügyi szabályozó hivatal) 2015 májusában hozott azon határozatára, amely a földgázágazatra vonatkozó európai uniós szabályozás⁶ keretében független rendszerüzemeltetőként tanúsítja a Yamal gázvezeték lengyel szakaszának üzemeltetőjét, a Gaz-System S.A.-t (a továbbiakban: tanúsítási határozat). Ennélfogva, **még ha a Gazprom próbálta is megerősíteni a Yamal gázvezeték lengyel szakaszán végzett beruházások feletti ellenőrzését, ez nem változtat azon, hogy a végleges kötelezettségvállalások jóváhagyásának szakaszában a tanúsítási határozatnak megfelelően a Gaz-System volt az, amely meghatározó ellenőrzést gyakorolt e beruházások felett,** ezenkívül pedig az e szakaszra vonatkozó bizonyos jelentős beruházásokra is sor került.

² A panasz elutasításáról szóló, 2019. április 17-i C(2019) 3003 final bizottsági határozat (AT.40497 – „lengyel gázárak” ügy). Az e határozat megsemmisítése iránti keresetnek a Törvényszék a 2022. február 2-i Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo kontra Bizottság (Panasz elutasítása) ítéletben ([T-399/19](#)) helyt adott (lásd a 22/22. sz. sajtóközleményt is).

³ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-Megállapodás 54. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39816 – „közép- és kelet-európai *upstream* gázellátás” ügy) 2018. május 24-én hozott C(2018) 3106 final európai bizottsági határozat (HL 2018. C 258., 6. o.).

⁴ Az [EUMSZ 101. és 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.).

⁵ A felperes kérelmeinek támogatása érdekében többek között a Lengyel Köztársaság és a Litván Köztársaság beavatkozott ezen eljárásba.

⁶ A földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 211., 94. o.; helyesbítés: HL 2015. L 167., 97. o.).

Így a tanúsítási határozat alkalmas volt arra, hogy eloszlassa a Yamal kifogások tárgyát képező aggályokat. Ennélfogva, tekintettel arra a mérlegelési mozgástérre, amellyel **a Bizottság** a kötelezettségvállalásoknak az 1/2003 rendelet 9. cikke alapján történő elfogadása során rendelkezik, a Bizottság **jogosult volt a végleges kötelezettségvállalások elfogadására**, jóllehet azok nem tartalmaztak semmilyen, a Yamal kifogásokra válaszképpen kialakított intézkedést.

A Bizottság azzal, hogy a Yamal kifogásokra vonatkozó kötelezettségvállalások hiánya ellenére elfogadta a végleges kötelezettségvállalásokat, nem sértette meg a lojális együttműködés elvét sem. E tekintetben a Törvényszék elutasítja azt az állítást, amely szerint a Bizottság megakadályozta a nemzeti versenyhatóságokat és bíróságokat abban, hogy az említett kifogásokkal érintett magatartásokkal szemben fellépjenek. Jóllehet ugyanis e hatóságok és bíróságok nem hozhatnak olyan határozatokat, amelyek ellentétesek lennének a megtámadott határozattal, a Bizottság nem állapította meg az uniós versenyjog megsértésének hiányát. Következésképpen e határozat nem sérti a nemzeti versenyhatóságok és bíróságok azon lehetőségét, hogy fellépjenek a Gazprom Yamal kifogásokkal kapcsolatos magatartását illetően, valamint azon jogkörüket, hogy az EUMSZ 101. cikket és az EUMSZ 102. cikket alkalmazzák.

Másodszor, **a Törvényszék elutasítja azt a jogalapot, amely azt sérelmezi, hogy a Bizottság annak ellenére elfogadta a végleges kötelezettségvállalásokat, hogy azok nem adnak megfelelő választ az árképzési gyakorlatra vonatkozó kifogásokra.** E tekintetben a Gazprom kötelezettséget vállalt arra, hogy az öt érintett országban az ügyfeleivel kötött, legalább hároméves időtartamra szóló gázszolgáltatási szerződésekbe beilleszt egy, a szerződéses gázárakat meghatározó árképletek felülvizsgálatára vonatkozó új eljárást. Ez az új eljárás többek között előírja, hogy e képleteknek meg kell felelniük a tarifákra vonatkozó, az említett kötelezettségvállalásokban szereplő iránymutatásoknak, továbbá rendelkezik arról a lehetőségről, hogy az e tárgyban felmerülő esetleges vitákat az Unión belül létrehozott választottbíróság elé utalják. A Törvényszék szerint **a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát** e tekintetben, ideértve azt is, amikor **elfogadott egy olyan kötelezettségvállalást, amely az említett felülvizsgálati eljárásról rendelkezik, ahelyett hogy az érintett szerződésekben foglalt árképletek azonnali módosítását írta volna elő.**

A Bizottság nem alkalmazta tévesen a jogot akkor sem, amikor a megtámadott határozatban megállapította, hogy az Unión belül létrehozott választottbíróság köteles tiszteletben tartani és alkalmazni az uniós versenyjogot. Az Eco Swiss ítéletben⁷ ugyanis a Bíróság megerősítette, hogy az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk olyan közrendi jellegű rendelkezéseknek minősülnek, amelyeket hivatalból alkalmazniuk kell a nemzeti bíróságoknak, amelyeknek helyt kell adniuk a választottbírószági ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelemnek, amennyiben úgy ítélik meg, hogy ez az ítélet ellentétes az említett cikkekkel. E megfontolások fényében, és mivel az 1/2003 rendelet az EUMSZ 101. cikk és EUMSZ 102. cikk végrehajtására vonatkozik, a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy **a nemzeti bíróságok akkor is helyt adhatnak egy választottbírószági ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelemnek, ha úgy ítélik meg, hogy ez az ítélet ellentétes az 1/2003 rendelet 9. cikke alapján elfogadott kötelezettségvállalási határozattal.**

Harmadszor, **a Törvényszék elutasítja azt a jogalapot, amely azt sérelmezi, hogy a Bizottság annak ellenére elfogadta a végleges kötelezettségvállalásokat, hogy azok nem adnak megfelelő választ a területi korlátozásokra vonatkozó kifogásokra.** A Törvényszék szerint **a Bizottság e tekintetben nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát, ideértve a gázszállítási pont módosítására irányuló mechanizmus létrehozásáról szóló kötelezettségvállalást is.**

Negyedszer, **a Törvényszék elutasítja azt a jogalapot, amely szerint a Bizottság figyelmen kívül hagyta az Unió energiapolitikájának az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott célkitűzéseit.**

⁷ 1999. június 1-jei Eco Swiss ítélet, [C-126/97](#).

Ezzel kapcsolatban a Törvényszék kiemeli, hogy ami az 1/2003 rendelet 9. cikke szerinti eljárásokat illeti, a Bizottság az előzetes értékelése keretében a Szerződés más rendelkezései által követett célokat is figyelembe vehet, különösen annak érdekében, hogy ideiglenesen megállapítsa a versenyszabályok megsértésének hiányát. Ugyanakkor az előterjesztett kötelezettségvállalások vizsgálatát illetően a Bizottság arra szorítkozik, hogy meggyőződjön egyrészt arról, hogy e kötelezettségvállalások eloszlatják-e azokat az aggályokat, amelyeket a Bizottság az érintett vállalkozással közölt, másrészt pedig arról, hogy e vállalkozás nem ajánlott-e fel az ezen aggályok eloszlatására ugyanúgy alkalmas, kevésbé terhes kötelezettségvállalásokat, még akkor is, ha az eljárás nem vezethet a Szerződések különös rendelkezéseivel ellentétes eredményre.

Egyébiránt és mindenestre, a felperes nem bizonyította, hogy a végleges kötelezettségvállalások önmagukban ellentétesek lennének az energiapolitika célkitűzéseivel vagy az energiapolitikai szolidaritás elvével.

Ötödször, **ami a Yamal kifogások kezeléséhez kapcsolódó állítólagos eljárási szabálytalanságokat illeti, a Törvényszék szerint a Bizottság nem követett el ilyen szabálytalanságot annak keretében, amikor az 1/2003 rendelet 14. cikkének megfelelően egyeztetett a versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottsággal.** Jóllehet ugyanis a bizottsággal folytatott egyeztetés lényeges eljárási szabálynak minősül, a jelen ügyben nem lehet szó a Bizottság olyan magatartásáról, amely megakadályozta volna e bizottságot abban, hogy véleményét az ügy teljes körű ismeretében alakítsa ki, vagyis nem lehet szó a megtámadott határozat jogszerűségét érintő jogsértésről sem. Ebben az összefüggésben a Törvényszék elutasítja a felperes arra alapított érvét is, hogy a Bizottság megtevesztette az érdekelt feleket a piaci konzultáció során.

Hatodszor, **a Törvényszék elutasítja a felperes arra alapított érveit, hogy megsértettek volna különböző eljárási jogokat a 2017. március 9-i azon panaszának kezelése során, amelyben a Gazprom olyan állítólagos visszaélésszerű magatartásait kifogásolta,** amelyek nagyrészt lefedték a kifogásközlésben megfogalmazott aggályokat.

Ami a Bizottság azon határozatát illeti, hogy e panaszt nem a megtámadott határozattal lezárt közigazgatási eljárás keretében bírálta el, a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy **a jelen ügyben a panasz elbírálására irányuló külön eljárás megindítása önmagában nem volt szabálytalan,** tekintettel a Bizottság által felhozott, az eljárásgazdaságosságra és a Bizottság azon szándékára alapított jogos indokokra, hogy ne késleltesse a vizsgálatot az ügy tárgyának kiterjesztésével egy olyan ügyben, amely már előrehaladott állapotban volt.

A Törvényszék ugyanakkor pontosítja, hogy **a panasz elbírálására irányuló külön eljárás megindítása nem foszthatja meg a felperest attól a jogától, hogy panaszosként megkapja a kifogásközlés nem bizalmas változatának másolatát, és hogy a kötelezettségvállalási eljárás keretében írásban ismertethesse álláspontját.** E tekintetben, jóllehet a két eljárás párhuzamos lefolytatása keretében a Bizottság többféleképpen értelmezhetően viszonyult a felperesnek a kötelezettségvállalási eljárásban való részvételéhez, valamint azon jogához, hogy ezen eljárás keretében megkapja a kifogásközlés egy példányát, és benyújtsa az e dokumentumra vonatkozó észrevételeit, e körülmények nem terjedtek odáig, hogy hátrányosan érintsék a felperes jogainak az említett, a megtámadott határozattal lezárt eljárásban történő tényleges gyakorlását.

EMLÉKEZTETŐ: A Törvényszék határozata ellen annak közlésétől számított két hónap és tíz napon belül kizárólag jogkérdésekre vonatkozó fellebbezést lehet benyújtani a Bírósághoz.

EMLÉKEZTETŐ: A megsemmisítés iránti kereset az uniós intézmények uniós joggal ellentétes jogi aktusainak megsemmisítésére irányul. Bizonyos feltételek mellett a tagállamok, az európai intézmények és a magánszemélyek indíthatnak megsemmisítés iránti keresetet a Bíróság és a Törvényszék előtt. Ha a kereset megalapozott, az uniós bíróság megsemmisíti a jogi aktust. Az érintett intézménynek a jogi aktus megsemmisítése miatt esetleg kialakult joghézagot orvosolnia kell.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Törvényszéket.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106